

זאת חוקת הפרשת חוקת

שבת שלום לכלנו. הנה אנו מתקרבים לשבת, ופרשת השבוע היא פרשת חקת. בפרשה אנו לומדים על פרה אדמה, שבאמצעותה אפשר להטהר מטמאת מת, אבל המטהר עצמו: נטמא ידוע שפרשה זו מסתירה בתוכה סוד, שאפילו החכם מכל אדם לא הצליח להבינו עד הסוף. מדוע דוקא הפרה מטהרת? ומדוע מי שעוסק בטהור הטמאים, הוא בעצמו נטמא? סוד הוא, ואיננו יכולים לרדת לעמקו, ול'א כל אחד ראוי לעסוק בטהור הטמאים מטמאותיהם, אך מי שעוסק בכך, הוא זה שמוסר את נפשו למען עם ישראל.

הקשר למאור על קצות השליון.

פנינת המקצט - פרה אדומה

עפ"י חז"ל בסך הכל היו בהסטוריה 9 פרות אדומות שנשחטו עבור המצוה הזו, ופרה עשירית תהיה כשיבוא המשיח.

לפני מספר שנים נולדה בארץ ישראל פרה אדומה) דבר נדיר מאוד), שנקראה בשם "מלודי", ונשמרה, אך לאחר זמן מה היא נפסלה בשל צמיחת שערות בצבע אחר, ונותרנו ללא פרה אדומה בינתיים.

בתמונה: הפרה "מלודי".

מתוך משינה של תורה

"זאת חוקת התורה" תרגום: דא גזירת אוריתא.

אלמלא מצוות תוכחה היה כל צדיק יושב בשלווה בביתו, עוסק בעבודת השם, והוא לא היה נענש בעוון הדור. ובני הדור גם הם יכולים היו להצטדק וללמד זכות על עצמם, כי לא היה להם ממי ללמוד את הטוב ואיש לא הזהירם ולא הוכיחם על מעשיהם, כי אז היה עונשם קל בהרבה. עכשיו משנתנה מצוות "הוכח תוכיח את עמיתך", הוטלה אחריות כבדה על הצדיק ואין עוד שום תירוץ בפי הבריות.

זהו שמרמז כאן התרגום: "זאת חוקת התורה אשר ציוה לאמור" – חוקה זו אשר ציווה ד' לאמור לאחרים, להזהירם, להוכיחם וללמדם תורה ומצוות, היא היא "גזירת אוריתא" – הגזירה העיקרית של התורה. גזירה היא לדור שאינו שומע את התוכחה, ולצדיקים שלעולם אינם יוצאים כראוי ידי חובתם באמירת תוכחה.... (דרשות חתם סופר).

פנינת ההלכה

עפ"י התורה קיימים מספר סוגי טומאות, ומספר דרכים להיטהר מהן, בהתאם לכל סוג טומאה.

אחד מסוגי הטומאה הינו "טומאת מת", הנגרם כתוצאה מנגיעה במת, או כתוצאה מנגיעה במישהו שנגע במת, וכו'. בזמן שביית המקדש היה קיים, היתה דרך להיטהר מהטומאה הזו, ע"י תרכובת מיוחדת שיש להכין עפ"י ההוראות בתורה שבכתב ובתורה שבע"פ. התיאור של ההכנה בתורה שבכתב נמצא בספר במדבר (תחילת פרשת חוקת, פרק י"ט).

הפרה האדומה עפ"י הדברים הינה מרכיב עיקרי וראשי עבור "מי הנידה", שהם המטהרים את הטמאים בטומאת המת (וכולנו בדור הזה נחשבים טמאי מתים). הפרה האדומה צריכה להישמר מכך שלא תישא עליה כל עול, ושלא תביא אפילו שתי שערות בצבע אחר, אחרת היא תיפסל. לחכמי ישראל יש גם אותות לבדוק האם הפרה האדומה נפסלה או לא, עפ"י העיניים, והיו מקרים מתועדים שניסו להטעות את חכמי ישראל, אך עפ"י האות שבידם הם ידעו שמנסים 'לסדר' אותם.

עפ"י המסורת היהודית סודות רבים קשורים לפרה האדומה, סודות אשר אפילו החכם מכל אדם, שלמה המלך, לא הגיע לשרשם. הדבר הכי נסתר הינו כיצד ייתכן שאותה פרה אדומה גורמת מצד אחד לטמא את הטהורים, ומצד שני לטהר את הטמאים. עפ"י המדרשים מובא שמצוות הפרה האדומה באה לכפר על עבירת עגל הזהב (תבוא האם) (הפרה) (ותקנח את צואת בנה) (העגל),

ומוסבר שהדרך שבה היא מכפרת על זה היא כזו: עגל הזהב, בהתאם לזוהר הקדוש, נעשה בגלל שעם ישראל הגיעו לדרגות רוחניות עליונות, וטעו בדרכם, כי חשבו שהם כבר יודעים הכל, ולפי מה שהם הגיעו - הם הבינו שתיקון העולם יבוא ע"י עשיית העגל (אע"פ שזה עבירה על מצוות התורה), ולכן עשוהו.

בהמשך קרה מה שקרה, וניתנה לאחר מכן מצוות הפרה האדומה שגם החכם מכל אדם לא הצליח לרדת לשרשה, כדי שבקיומה של המצווה בתמימות ובלי לנסות "להבין" יותר מדי, יכופר חטא העגל.

תשבץ לפרשת חוקת

תשבץ לפרשת חוקת

		3		2	■		1
■	■		■	■			■
5			4	■			■
	■	■					6
	■	■		■	■	■	
	8	■	■	7	■	■	
■			11		10		9
■		■		■		■	
		12	■	■		■	■
■					13	■	■

מאוזן:

- 1: מי שם _____ לאדם. 2. עירו של סיחון. 4. מקום מגורי צאצאי עשיו. 6. בנו של אהרון הכהן שהיה לכהן גדול. 8. אמא. 9. הסיבה בגללה משה ואהרון לא זכו להכנס לארץ ישראל. 12. מלך הבשן.

מאונך:

1. משתמשים בה לטהרת עם ישראל. 3. לובשים אותו. 4. ארץ בשכנות לארץ ישראל. 5. אחות משה ואהרון. 7. הפוך ממתוק. 8. אח משה. 10. רוחץ בגד. 11. _____ סוף.

סיפור אפרטה: צמח בן נתניה

בזמן שבית המקדש היה עוד קיים, היו לכהן הגדול בגדים נהדרים... ועל חזהו היה בגד מיוחד שנקרא חושן, בו היו קבועות ארבע שורות של אבנים יקרות, לכל אחד משנים-עשר שבטי ישראל אבן יקרה מיוחדת. והנה קרה שאבדה האבן ישפה, שהיתה אחת מאבני החושן, האבן של שבט בנימין.

לקחו חכמי ישראל כסף רב ומטבעות זהב והלכו לקנות אבן ישפה אחרת במקומה. בהרבה מקומות שאלו: "מי יודע, איפה אפשר לקנות אבן יקרה, גדולה ויפה כמו זאת שאנו צריכים בשביל בגדי הכהן הגדול?" ולא ידעו האנשים. אך לבסוף פגשו באיש שאמר להם: "בעיר אשקלון גר איש עשיר מאוד ושמו דמא בן נתינה, ולו אבנים יקרות ומרגליות, היפות ביותר בכל הארץ".

הלכו החכמים לעיר אשקלון אל ביתו של דמא בן נתינה ודפקו על הדלת. יצא דמא ואמר להם: "שלום עליכם, חכמי ישראל! מה רצונכם אצלי? ענו לו החכמים: "שמענו שיש לך אבנים יקרות יפות ואנו רוצים לקנות אצלך. התסכים למכור לנו? הנה הבאנו אתנו מטבעות זהב. ניתן לך מאה מהם בעד אבן יקרה. ותארו לו בדיוק לאיזו אבן הם מתכוונים.

אמר דמא בן נתינה: "טוב, אני מסכים. היכנסו לביתי וחכו רגע ומיד אביא לכם מה שביקשתם".

הלך דמא להביא את האבנים היקרות מן התיבה שבה שמר אותן והנה – התיבה סגורה והמפתחות אינם! נכנס דמא לחדר אחר לחפש את המפתחות ושם ראה כי אביו ישן על המיטה והמפתחות לתיבה מונחים תחת הכר שלו.

חשב דמא בן נתינה: "אם אוציא את המפתחות מתחת לך, הרי יתעורר אבא. אולי ייבהל ויצטער כאשר יתעורר לפתע. לא, אסור להעיר את אבא משנתו הטובה!" חזר אל החכמים ואמר להם: "לא אוכל למכור לכם את האבן היקרה, כי המפתחות לתיבה שבה הן שמורות מונחים מתחת לראשו של אבא והוא ישן".

חשבו החכמים שאולי הוא אומר כך מפני שהוא רוצה יותר זהב תמורתה. אמרו לו: "אם תמכור לנו את האבן ניתן לך 200 מטבעות זהב במקום המאה שהבטחנו!" ענה דמא: "לא! אסור להעיר את אבא".

אמרו לו החכמים: "אנו זקוקים מאוד לאבן היקרה. ניתן לך 300 מטבעות זהב!" לא הסכים דמא בן נתינה. ואף כאשר הציעו לו 1000 מטבעות זהב לא שינה את דעתו, אלא אמר: "לא אעיר את אבא בעד כל הזהב שבעולם!"

ראו החכמים שבאמת לא ימכור להם והלכו משם עצובים.

זמן קצר לאחר מכן התעורר האב משנתו. לקח דמא את המפתחות, פתח את התיבה, הוציא את האבן היקרה והלך מהר אחרי חכמי ישראל. כאשר הגיע אליהם ונתן להם את האבן היקרה שביקשו, שמחו שמחה גדולה ורצו לתת לו 1000 מטבעות זהב, כפי שהבטיחו לו לאחרונה, אבל דמא לא קיבל.

תנו לי מאה" - אמר להם - "כפי שהבטחתם לי בתחילה. איני רוצה להרוויח מזה שכיבדתי את אביו!"

קנו החכמים את אבן הישפה מדמא בן נתינה, וחזרו לירושלים בשמחה רבה.

אמרו החכמים: "צאו וראו איך דמא בן נתינה מכבד את אביו, כי ממנו אפשר ללמוד!"

לאחר שנה, נתן ה' לדמא את שכרו על המצווה הגדולה, ונולדה לו פרה אדומה בעדרו - פרה מסוג מיוחד הנדרשת לעבודת בית המקדש השווה כסף רב. הגיעו החכמים ושילמו לו ישראל בעדה כאותו סכום כסף שהפסיד בשעתו.

לע"נ הרה"ג מרדכי צמח בן סלאמן אליהו זצ"ל. ת.נ.צ.ב.ה.
לע"נ האדמו"ר הרב מנחם מנדל בן לוי יצחק שניאורסון זצ"ל. ת.נ.צ.ב.ה.

אתגר אפרטה

- * מהם התנאים עבור פרה אדומה כשרה?
- * מה אמר שלמה המלך על פרה אדומה?
- * מדוע הכין משה רבנו את נחש הנחושת?
- מי גנז את נחש הנחושת, ומדוע?

מי מריבה

- * מדוע נסמכה פרשת מי מריבה לפטירת מרים הנביאה?
- * מה היה חטאם של משה ואהרון במי מריבה?
- * ומה עונשם?
- * כתבו את המילים של כל אותיות המילה "סלע", (סמך וכו') ובחרו מכל מילה של אות את האות האמצעית. (לדוגמא, מהאות סמך בחרו את האות מ'). מה קיבלנו?

סיפור ההמשכים

תקציר הפרקים הקודמים

בְּאֶזְרוֹ סִפְסוּפָה שְׁלֵיד מִירוֹן הוּקַם בֵּית סֹפֵר מִמְּלַכְתִּי, וְהוֹרִים רַבִּים הִתְפַּתּוּ לְשַׁלֵּחַ לְשֵׁם אֶת יְלָדֵיהֶם. אֲנָשִׁי הַפְּעִילִים הִחְלִיטוּ לְהַגִּיעַ אֶל הַבָּבָא סְלִי שֶׁבְנֵיבוֹת, וּלְבַקֵּשׁ לְעוֹדְדָם לְשַׁלֵּחַ אֶת יְלָדֵיהֶם לְבֵתִי סֹפֵר תּוֹרְנִים.

הַבָּבָא סְאֵלִי, סֹפֵר לְפַעִילִים שְׁבִימִים הַקְּרוּבִים הוּא מַגִּיעַ לְבְרִית בְּעֵנּוֹ, וְקָבַע אֶתְּם שְׁמַעְפוּ יְמִישִׁךְ לִסְפִסּוּפָה. בִּסְפִסּוּפָה תִּאֲמַר הַכְּנֶסֶת סֹפֵר תּוֹרָה לְאוֹתוֹ יוֹם, כְּדִי לְכַבֵּד אֶת הַמַּעֲמָד.

סֹפֵר הַתּוֹרָה הִחְדָּשׁ הוּבָא מִירוּשָׁלַיִם בְּתוֹךְ גִּיפ יֶשֶׁן, וְהַגִּיפ הִגִּיעַ לְעֵנּוֹ.

כְּשֶׁהִגִּיעוּ אֲנָשִׁי הַפְּעִילִים לְעֵנּוֹ, הִפְתָּעוּ לְשֵׁמַע שֶׁהַבָּבָא סְלִי מְצַטְרֵף עִמָּם לְנִסְיָעָה בְּגִיפ. הִנְהַג בְּגִיפ הִיָּה הַרְבֵּ מְרַדְכִי קְרִלִיץ, לְיָמִים רַאֲשׁ עִירִית בְּנֵי בְּרַק. לִידוֹ יָשַׁב רַבְּנוֹ הַבָּבָא סְלִי, וּמֵאַחֵר יָשְׁבוּ הַרְבֵּ שְׁלוֹם שְׁבָדְרוֹן וּלְצִדּוֹ הַרְבֵּ יִשְׂרָאֵל גְּלִיס, שְׁאַחַז בְּיָדוֹ אֶת סֹפֵר הַתּוֹרָה.

כְּשֶׁהִגִּיעוּ ל"צַמַּת חַנְנִיָּה", וְהַחֲלוּ לְטַפֵּס בְּכַבִּישׁ הַעוֹלָה לְכַוֵּן מִירוֹן, הִחֵל הַגִּיפ לְקַרְטֵעַ עַד שֶׁנִּעְצַר לְגַמְרִי. הִנְהַג הַבָּבָא הוֹדִיעַ לְיוֹשְׁבֵי הַרְכָּב שֶׁלְצַעְרוּ הַדֶּלֶק אֶזֶל וְאִין בְּאַפְשָׁרוֹתָם לְהַמְשִׁיךְ בְּדַרְכָּם. הִחֲלוּ הַנוֹסָעִים לְטַכֵּס עֵיצָה מֵהַלְעָשׂוֹת, וְאֶז נִנְעַר רַבְּנוֹ הַבָּבָא סְלִי מִשְׁרַעְפִּיו וְשָׁאֵל אִם הִגִּיעוּ כְּבָר אֶל הַמְּקוֹם וְצָרִיךְ לְרַדֵּת מֵהַרְכָּב. עָנָה הִנְהַג בְּשִׁלְיָה, וְהִסְבִּיר שֶׁהַדֶּלֶק אֶזֶל וְאִין אֲפְשָׁרוֹת לְהַמְשִׁיךְ בְּנִסְיָעָה.